

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ НЕФРОЛОГІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням вченої ради
Протокол № 8 від 14.12.2022

Директор установи
Член-кореспондент НАМН України
професор
Микола КОЛЕСНИК

Положення
про дотримання академічної доброчесності науковими
працівниками та здобувачами ДУ «Інститут нефрології НАМН України»

1. Загальні положення

1.1. Положення про дотримання академічної доброчесності науковими працівниками та здобувачами ДУ «Інститут нефрології НАМН України» (далі - Положення) регламентує порядок перевірки наукових робіт, що надходять до спеціалізованих вчених рад, редакцій наукових журналів і збірників наукових праць, оргкомітетів конференцій від співробітників ДУ «Інститут нефрології НАМН України» та представників інших організацій, а також навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на дотримання академічної доброчесності та заходи попередження плагіату.

1.2 Це Положення розроблено на основі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту закладу, Колективного договору та інших нормативно - правових актів чинного законодавства України та нормативних актів закладу.

1.3. Дотримання академічної доброчесності науковими працівниками ДУ «Інститут нефрології НАМН України» передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову діяльність;

1.4. Дотримання академічної доброчесності здобувачами ДУ «Інститут нефрології НАМН України» передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

1.5. Порухенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження;

самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

1.6. За порушення академічної доброчесності наукові працівники ДУ «Інститут нефрології НАМН України» можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;

- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

1.7. За порушення академічної доброчесності здобувачі ДУ «Інститут нефрології НАМН України» можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (іспит, залік тощо);

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

- відрахування із аспірантури;

- позбавлення академічної стипендії;

- позбавлення наданих науковою установою освіти пільг з оплати навчання.

2. Основні терміни, визначення, скорочення та аббревіатури

Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Автор - фізична особа, творчою працею якої створено твір.

Твір (робота, матеріал) - інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві),

представлена на паперових носіях або в електронному вигляді у мережі Інтернет (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, автореферат і рукопис дисертації (дисертаційна робота).

Плагіат - привласнення авторства на запозичений твір науки, літератури, мистецтва або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях запозичень без посилання на автора. Використання запозичених текстів у письмових роботах допускається за умови, що зазначені всі джерела запозичень.

Плагіат академічний - плагіат в академічному середовищі.

Цитата - порівняно стислий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого (у тому числі оприлюдненого у мережі Інтернет) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими власні твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

Унікальність твору (роботи, матеріалу) - співвідношення (%) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об'єму матеріалу.

3. Порядок перевірки на академічний плагіат

3.1 Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- роботи здобувачів вищої освіти; науково-методичні праці (підручники, навчальні посібники), монографії та інші роботи, що вимагають рекомендації вченої ради установи до видання.

Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють завідувачі наукових підрозділів, або наукові працівники за їх дорученням;

- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів), організацію перевірки яких здійснюють головні редактори наукових журналів та керівники структурних підрозділів, які організують відповідні заходи;

- дисертаційні роботи і автореферати, організацію перевірки яких здійснює голова спеціалізованої вченої ради.

3.2 Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт, зазначених у п. 3.1, для розгляду спеціалізованою вченою радою, редакційною колегією, оргкомітетами конференцій, комісією з питань академічної доброчесності установи.

Перевірку на академічний плагіат наукових та кваліфікаційних робіт працівників та здобувачів ДУ «Інститут нефрології НАМН України» здійснює безпосередньо керівник кваліфікаційної роботи на етапі загальної перевірки роботи. Вищезазначені особи при виявленні факту академічного плагіату надають мотивовані висновки для розгляду роботи на засіданні наукового підрозділу.

3.3 Остаточне рішення щодо наявності у роботі ідей та наукових результатів, які отримані іншими авторами, та (або) відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання за

мотивованими висновками у відповідності до пп. 3.2 приймається науковими відділами, лабораторіями, експертними комісіями спеціалізованої вченої ради, редколегіями журналів та оргкомітетами конференцій, комісією з питань академічної доброчесності установи на своїх засіданнях.

3.4 Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються протоколом (засідання відділу, лабораторії, експертної комісії, редакційної колегії журналу, оргкомітету конференції, комісією з питань академічної доброчесності установи) у вигляді рішення щодо дозволу до опублікування матеріалів, допуску до захисту, відправку матеріалів на доопрацювання (або про видачу іншого варіанта завдання для наукових та кваліфікаційних робіт працівників та здобувачів ДУ «Інститут нефрології НАМН України» або відхилення без права подальшого розгляду.

3.5 У разі незгоди з результатами перевірки автор роботи, що перевірялася, має право на апеляцію.

3.5.1 Апеляція подається особисто автором роботи на ім'я директора ДУ «Інститут нефрології НАМН України» у триденний термін після оголошення результатів перевірки.

3.6. З метою виконання норм цього Положення в установі створюється Комісія з питань дотримання академічної доброчесності.

3.6.1. Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення цього Положення та надавати пропозиції адміністрації установи щодо накладання відповідних санкцій.

3.6.2. У своїй діяльності Комісія керується Конституцією України, законодавством у сфері науки та освіти, нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України, Статутом установи, іншими нормативними (локальними) актами установи та цим Положенням.

3.6.3. Склад Комісії затверджується наказом директора ДУ «Інститут нефрології НАМН України» за поданням рішення вченої ради. Строк повноважень Комісії становить 3 роки.

3.6.4 Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи та рішення тощо. За відсутності голови його обов'язки виконує заступник. Повноваження відносно ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду їх на засіданні тощо здійснює секретар.

3.6.5. Організаційною формою роботи Комісії є засідання. Засідання можуть бути чергові, що проводяться у строки, визначені планом роботи, та позачергові, що скликаються при необхідності вирішення оперативних та нагальних питань.

3.6.6. Рішення приймаються відкритим голосуванням. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні Комісії.

3.6.7. Засідання Комісії оформлюється протоколом, який підписує голова та секретар.

3.7. Комісія не менше одного разу на рік звітує про свою роботу перед вченою радою ДУ «Інститут нефрології НАМН України».

3.8. Будь-який учасник наукового процесу, якому стали відомі факти порушення норм цього Положення чи підготовки про можливість такого порушення, повинен звернутися до голови або секретаря Комісії з письмовою заявою на ім'я її голови. У заяві обов'язково зазначаються особисті дані заявника (П.І.Б., контактні дані: адреса, телефон, місце роботи, посада, особистий підпис). Анонімні заяви чи заяви, викладені в некоректній формі, Комісією не розглядаються.

3.9. На засідання Комісії запрошуються заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності.

3.10. За результатами проведених засідань Комісія готує вмотивовані рішення у вигляді висновків щодо порушення чи не порушення норм цього Положення. Зазначені висновки носять рекомендаційний характер, подаються директору для подальшого вживання відповідних заходів морального, дисциплінарного чи адміністративного характеру.

3.11. Повноваження Комісії:

- одержувати, розглядати, здійснювати аналіз заяв щодо порушення норм цього Положення та готувати відповідні висновки;
- залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі, а також використовувати технічні і програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;
- проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності та професійної етики педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти;
- ініціювати, проводити та підтримувати дослідження з академічної доброчесності, якості науки;
- готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної доброчесності в наукову та освітню діяльність ДУ «Інститут нефрології НАМН України»;
- надавати рекомендації та консультації щодо способів і шляхів більш ефективного дотримання норм цього Положення;
- інші повноваження відповідно до вимог чинного законодавства України та норм активних (локальних) актів ДУ «Інститут нефрології НАМН України».

Члени комісії визначають унікальність кожної представленої

роботи та надають висновки у роздрукованому вигляді для подальшого розгляду на засіданнях кафедр, експертних комісій спеціалізованої вченої ради, оргкомітетів конференцій. Розгляду передують аналіз результатів перевірки унікальності роботи експертами в відповідній галузі знань, які призначаються відповідальними особами.

4. Попередження академічного плагіату

Попередження плагіату в академічному середовищі наукової установи здійснюють наукові підрозділи інституту проведенням комплексу профілактичних заходів, які полягають в:

- інформуванні здобувачів та науковців про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за недотримання норм цитування;
- розповсюдженні методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у письмових роботах матеріали;
- вивчення вимог коректного використання інформації з інших джерел та правил опису джерел та оформлення цитувань;
- щорічному проведенні для докторантів і аспірантів заходів з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату;
- ознайомленні здобувачів та наукових співробітників з цим Положенням.

5. Програмно-технічні засоби для перевірки унікальності наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних робіт

Програмно-технічні засоби (далі - програми) перевірки наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних та робіт є інструментом для виявлення запозичень.

Для підвищення об'єктивності перевірки унікальності роботи застосовується принаймні дві програми пошуку і виявлення плагіату. Залежно від поставленого завдання (перевірка тексту, таблиць, рисунків тощо) особа, яка здійснює перевірку, самостійно обирає програму, функціональні можливості якої в максимальній мірі задовольняють поставленому завданню. Для виявлення текстових запозичень у представлених рукописах рекомендується користуватися програмним забезпеченням: Detector Plagiarism, Antiplagiat, eTXT.

Результати перевірки унікальності роботи за допомогою програм пошуку і виявлення плагіату в подальшому повинні бути проаналізовані експертами відповідної галузі знань, як це передбачено п. 3.2. та 3.3. Положення.

6. Прикінцеві положення

6.1 Положення вводиться в дію з наступного дня після його затвердження наказом директора.

6.2 Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом директора або наказом директора за рішенням Вченої ради наукової установи. У такому ж порядку Положення скасовується.

6.3 Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи наукової установи відповідно до їх функціональних обов'язків.